

เลขที่การวัดผล
เลขรับ ๘๙๔๖ เวลา ๑๔:๔๙ น.
วันที่ ๑๓ ธ.ค. ๒๕๖๗
บันทึกข้อความ ๒๕๖๗

ส่วนราชการ สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล กลุ่มงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๑๙
ที่ วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง สรุปผลการจัดโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เรียน เลขที่การวัดผล

ตามที่เลขที่การวัดผลได้อนุมัติให้สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลดำเนินการจัดโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งออกเป็น ๒ รุ่น ประกอบด้วย รุ่นที่ ๑ ในวันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา และรุ่นที่ ๒ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๙๒ คน เพื่อให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ และสร้างความตระหนักรู้ถึงพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีต่อประชาชนชาวไทย รวมถึงเสริมสร้างจิตสำนึกของการเป็นผู้ให้และผู้มีจิตอาสาเพื่อสังคมและประชาชน นั้น

ในการนี้ การจัดโครงการดังกล่าวได้เสร็จสิ้นลงแล้ว สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลขอรายงานสรุปผลการดำเนินการจัดโครงการดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๑.๑ ผลผลิต

บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๗๕ ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

๑.๒ ผลลัพธ์

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและการดำเนินชีวิต คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๗๕

๒. เนื้อหาวิชา

การบรรยายและศึกษาดูงานด้านการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาของศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธานที่จะสืบสาน รักษาและต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริต่าง ๆ ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้ประชาชน และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า พระองค์ฯ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้จัดตั้ง โรงเรียนจิตอาสาพระราชทานขึ้น เพื่อฝึกอบรมจิตอาสา ๙๐๔ ให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปขยายผล ต่อยอด ปฏิบัติงานเป็นจิตอาสา ๙๐๔ ให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

พระองค์ฯ ได้พระราชทานพื้นที่กว่า ๒๐๕ ไร่ ในเขตพระราชฐานในพระองค์ (บางเขน) ซึ่งเป็นที่ตั้งของกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภที่ ๑๑ มหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ มีที่ตั้งอยู่ในใจกลางกรุงเทพมหานคร การขนส่งสาธารณะที่สะดวก และอยู่ในย่านเศรษฐกิจ จัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ภาคปฏิบัติในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่และฝึกแก้ไขปัญหาภัยเกิดสาธารณภัย สำหรับข้าราชการบริพารและครอบครัว รวมทั้งจิตอาสา ๙๐๔ ประชาชน และนักเรียนผู้สนใจเข้ารับการฝึกอบรมอีกด้วย

กิจกรรมการฝึกปฏิบัติและดูงานแบ่งเป็น ๓ ส่วนหลัก ประกอบด้วย

กิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติ กลุ่มที่ ก การพึ่งพาตนเอง

ฐานคนมีน้ำยา

เนื่องจากการดำเนินชีวิตภายใต้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน การหันมาพึ่งตัวเองให้มากขึ้น โดยการพยายามใช้ผลิตภัณฑ์ที่เราสามารถผลิตเองได้ เพื่อเป็นการลดรายจ่ายและเสริมรายได้ของครอบครัว โดยเฉพาะรายจ่ายสำหรับซื้อน้ำยา หรือสารทำความสะอาด เช่น สบู่ น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า หรือทำความสะอาดต่าง ๆ นั้น เป็นรู้ร่วทางการเงินที่สำคัญ ซึ่งทำให้แต่ละบ้านต้องจ่ายเงินไปเป็นจำนวนไม่น้อย ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือนเราสามารถผลิตได้ด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น จึงถือเป็นทางเลือกแห่งวิถีการพึ่งตนเองที่ชาญฉลาดของครอบครัวยุคใหม่

องค์ความรู้หนึ่ง ที่ได้นำมาถ่ายทอดให้กับหลักสูตรการฝึกปฏิบัติและดูงาน เศรษฐกิจพอเพียง คือ การแปรรูปผลผลิตมาใช้เองในครัวเรือน เพื่อลดค่าใช้จ่ายอุดหนุนครัวเรือน โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เกิดจากธรรมชาติ และเป็นสิ่งแวดล้อม ทำได้ง่าย ใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เช่น ล้างจาน ซักผ้า ทำความสะอาดพื้น ล้างห้องน้ำ และล้างรถ เป็นต้น

วิธีการทำน้ำยาอเนกประสงค์

๑. นำ N70 จำนวน ๐.๕ กิโลกรัม ใส่ในภาชนะ (กะละมัง) จากนั้นกวน N70 โดยใช้ไม้พายกวนไปในทิศทางเดียวกัน จนมีลักษณะคล้ายเนื้อครีมสีขาวขึ้น

๒. ใส่เกลือ จำนวน ๕๐๐ กรัม ผสมจนเกลือละลายเป็นเนื้อเดียวกัน

๓. ใส่น้ำหมักสมุนไพรสดเปรี้ยว จำนวน ๑.๕ ลิตร โดยค่อย ๆ เทผ่านตะแกรงเพื่อกรองเศษตะกอนในน้ำหมักจากสมุนไพร ระหว่างเทน้ำหนักให้ใช้ไม้พายกวนส่วนผสมให้เข้ากัน

๔. ใส่น้ำสะอาด จำนวน ๔ ลิตร ผสมส่วนผสมทั้งหมดให้เป็นเนื้อเดียวกัน หากส่วนผสมมีความเหลวเกินไป ให้ใส่เกลือ เนื่องจากเกลือจะทำให้เนื้อสารมีความข้น

๕. บรรจุใส่ภาชนะ

ฐานคนรักษาสภาพ

การได้ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนบ้านและชุมชนตามขั้นตอนวิถีพอเพียงที่ว่าด้วย “ทาน” นั้น ช่วยให้เราให้มีมิตรและสังคมที่ดี ซึ่งถือได้ว่าเป็น “ภูมิคุ้มกันด้านสังคม” ผลการปฏิบัติตามวิถีพอเพียงและกลไกธรรมชาติ จึงนับได้ว่ามีความครบถ้วนตามองค์ประกอบของสุขภาพแบบองค์รวมและวิถีสุขภาพแบบพอเพียง โดยมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันหรืองานป้องกันที่แข็งแกร่ง ก่อนการแก้ไขหรือเยียวยารักษา

วิถีแห่ง “จิต” เป็นนาย

- จิตเป็นนาย ด้วยการยึดอธิบาท ไม่ขาดวินัย ให้ทาน มุ่งมั่นกตัญญู

- ยึดอธิบาท คือการมีรากฐานแห่งความสำเร็จ ด้วยการกล่าวคำปณิธานตน การใส่รหัส โดยทั้งหมดจักไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ต้องประคองเกินไปไม่ให้หลุดภายใน และไม่ฟุ้งซ่านไปในภายนอก

- ไม่ขาดวินัย โดยเริ่มจากเท้า คือวางรองเท้าอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นการครองสติอย่างหนึ่ง

- ให้ทาน (Our loss is Our gain) ยิ่งให้ไปยิ่งได้มา ทานเป็นเครื่องขัดเกลา
กิเลสและความโลภให้เบาบาง ช่วยสร้างสังคมที่เกื้อกูล

- มุ่งมั่นกตัญญู คือการตอบแทนคุณผู้ให้และคำจูนชีวิตเรา ด้วยการตอบแทนคุณ
แม่โพสพโดยกินอาหารให้หมดจาน ตอบแทนคุณแม่ธรณีด้วยการห่มดินและทำเกษตรอินทรีย์ ตอบแทนคุณ
แม่คงคาด้วยการอนุรักษ์น้ำ เป็นต้น

สมาธิบำบัด หรือเรียกอีกอย่างว่า “ธรรมโอสถ” เป็นสภาวะจิตเหนือกายเบื้องต้น
ทำให้ความดันโลหิตลดลง แลกเปลี่ยนออกซิเจนได้มากขึ้น ส่งเสริมการสร้าง “สารสุข” ที่เอื้อโอกาส
ต่อการซ่อมแซมอวัยวะส่วนที่สึกหรอ ทำให้ฟื้นตัวจากความเจ็บไข้ และสร้างภูมิคุ้มกันภายในกายได้ดี
การศึกษาพบว่านักกีฬาทำให้อัตราการเต้นของหัวใจช้าลงได้เพียง ๕๐-๖๐ ครั้ง/นาที แต่การทำสมาธิ
ของพระสงฆ์ สามารถลดอัตราการเต้นของหัวใจได้ช้าได้ถึง ๓๐ ครั้ง/นาที ซึ่งทำให้การสึกหรอของ
ร่างกายลดน้อยลงชะลอความแก่ ส่งเสริมให้มีอายุยืนยาวมากกว่าปกติ

หลวงปู่ฝั้น เป็นตัวอย่างของการใช้สมาธิบำบัดหรือธรรมโอสถ โดยในขณะที่ท่าน
ป่วยด้วยไข้มาลาเรียและขาดแคลนยาขณะรุดงค์อยู่ในป่าแถบอีสาน ท่านใช้การทำสมาธิรักษาโรคที่กำลัง
คุกคามอยู่ให้หายไปได้ ดังนั้นการมีสติเพื่อสร้างสมาธิจึงเป็นสิ่งที่ชาวพุทธหรือคนไทยพึงกระทำควบคู่
ไปกับการทำงานในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติ กลุ่มที่ ข วิถีชาวบ้าน

ฐานคนติดดิน

บ้านดิน เกิดจากภูมิปัญญา เป็นบ้านจากธรรมชาติ ที่สามารถหาวัสดุจากรอบข้าง
นำมาสร้างเป็นบ้าน อาจจะใช้ดิน ที่อยู่ข้างบ้านผสมกับแรงกาย ค่อย ๆ ลงแรงสร้าง จนกลายเป็นบ้าน
คุณภาพ โดยใช้แรงทุนเพียงเล็กน้อย บ้านดินนั้น จึงเหมาะสำหรับการลงแรงช่วยกันสร้าง อาจใช้เวลาว่าง
ในช่วงวันหยุดมาร่วมด้วยช่วยกัน การทำบ้านดินหนึ่งหลัง ยังช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันให้
อบอุ่นอีกด้วยเพราะคนสร้าง คือ แรงกายจากสมาชิกในบ้านนั่นเอง

ขั้นตอนในการก่อสร้างบ้านดิน อาจจะแตกต่างจากการก่อสร้างบ้านทั่วไป
เนื่องจากบ้านดิน ไม่มีระบบโครงสร้าง ใช้กำแพงรับน้ำหนัก เพื่อให้การดำเนินการก่อสร้างกระชับ ทำได้
รวดเร็ว ดังนี้

พื้นที่สำหรับปลูกบ้านดินควรเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง ไม่ใช่ทางน้ำไหลบ่า หากเป็น
พื้นที่ถมดินใหม่ ควรถมทิ้งไว้ประมาณ ๑ ปี หรือผ่านช่วงฤดูฝนสัก ๑ ครั้ง การตากอิฐดิน ใช้เวลาประมาณ
๕ - ๗ วัน เมื่อตากอิฐได้ประมาณ ๒ - ๓ วัน ให้พลิกอิฐขึ้นตั้งทางด้านแนวนอนและทำการแต่งก้อนอิฐ
ในช่วงเวลานี้ เพราะจะมีฝุ่นกระจายออกมาน้อย เมื่ออิฐแห้งสนิทดีแล้วควรนำอิฐมากองรวมกันไว้
กลางบ้าน เพื่อความสะดวกและก่อกำแพงได้รวดเร็วและการขนย้ายควรทำเพียงครั้งเดียวจากบริเวณตาก
อิฐมาที่กลางบ้าน แต่อย่างไรก็ตาม ต้องทำรากฐานบ้านให้เสร็จและถมดินให้เรียบรื้อก่อนขนย้ายอิฐดิน
ขึ้นมากองไว้ จากนั้น จึงเริ่มต้นทาสีกำแพงบ้าน ควรเริ่มด้านในบ้านก่อนเพราะภายในบ้านจะได้รับ
แสงแดดน้อยและอากาศถ่ายเทได้ไม่ดีเท่าบริเวณนอกบ้านทำให้สีแห้งช้า เมื่อฉาบสีด้านในบ้านเสร็จ
เรียบรื้อ อาจจะเก็บรายละเอียดบริเวณ ขอบประตู-หน้าต่างอีกครั้ง แล้วฉาบสีพื้นบ้าน หรือปูกระเบื้อง
ได้หากต้องการ ในส่วนของการเทพื้น หากเป็นพื้นดิน อาจจะเทพื้นทิ้งไว้หลังจากฉาบกำแพงบ้านเรียบรื้อแล้ว

เพราะพื้นดินจะใช้เวลานานกว่าที่จะแห้งสนิท อาจใช้เวลาอย่างน้อย ๑ สัปดาห์ หากยังไม่ได้มุงหลังคา จะช่วยให้พื้นแห้งไวขึ้น ถ้าเป็นพื้นปูนสามารถเทหลังจากทาสีบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้วจะทำให้ไม่ต้องจัดการกับสีที่ฉาบและร่วงลงมามากนัก

ประโยชน์ของการอยู่บ้านดิน ประโยชน์ของการอยู่บ้านดินมีคุณสมบัติในการเป็นฉนวน บ้านดินสามารถรองรับภูมิอากาศหนาวจัด และร้อนจัดได้ดี โดยสามารถควบคุมอุณหภูมิ ระดับ ๒๔ - ๒๖ องศาเซลเซียส ได้ตลอดทั้งปี รวมถึงการดูดซับความชื้นได้ดี ปกป้องบ้านจากความร้อน เนื่องจากอิฐดินเป็นตัวป้องกัน เพราะมีความหนาแน่นมากกว่าอิฐมวลเบา ทำให้แสงแดดที่มาระทอบแพร่คลื่นความร้อนออกมาได้น้อยกว่าบ้านผนังชนิดอื่น ๆ

ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากวัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นดิน ที่มีอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ และแทบไม่ต้องใช้ปูนซีเมนต์ในการก่อสร้าง ทำให้ช่วยลดการระเบิดภูเขา เอาปูนซีเมนต์ รวมถึงการทำลายป่า ตัดต้นไม้มาใช้งาน ในจำนวนมาก เรียบง่าย ราคาถูก มีความแข็งแรง ทนทาน ลดปัญหาสุขภาพ ป้องกันปลวก ทนต่อไฟ และสร้างเองได้

ฐานการอนุรักษ์และพัฒนากระบือไทย

มีวัตถุประสงค์ พัฒนาพันธุ์กระบือให้มีลักษณะดีมีคุณภาพ เพื่อเพิ่มรายได้ เกษตรกร อนุรักษ์สายพันธุ์กระบือบ้าน ส่งเสริมภูมิปัญญาไทยโดยใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ที่นำกระบือไทย ใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรกรรม ต่อยอดการเลี้ยงกระบือสู่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ภายใต้ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมเพื่อทำให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมและการอนุรักษ์ ขยายพันธุ์ กระบือไทยสู่สังคม

กิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติ กลุ่มที่ ค โคนง นา

ฐานอนุรักษ์พระแม่โพสพ

การผลิตข้าวอินทรีย์เป็นระบบการผลิตทางการเกษตรที่เน้นเรื่องของธรรมชาติ เป็นสำคัญ ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ การรักษา สมดุลธรรมชาติและ การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ เพื่อการผลิตอย่างยั่งยืน เช่น ปรับปรุงความอุดม สมบูรณ์ของดินโดยการปลูกพืชหมุนเวียน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในไร่นาหรือจากแหล่งอื่น ควบคุมโรค แมลง และศัตรูศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานไม่ใช้สารเคมี การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมมีความต้านทาน โดยธรรมชาติ ช่วยรักษาสมดุลของศัตรูธรรมชาติ การจัดการพืชดิน และน้ำ ให้ถูกต้องเหมาะสมกับ ความต้องการของต้นข้าว เพื่อให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้ดี มีความสมบูรณ์แข็งแรงตามธรรมชาติ การจัดการสภาพแวดล้อมไม่ให้เหมาะสมต่อการระบาดของโรคแมลง และศัตรูศัตรูข้าว เป็นต้น การปฏิบัติเช่นนี้สามารถทำให้ต้นข้าวที่ปลูกให้ผลผลิตสูงในระดับที่น่าพอใจ โดยมีเทคนิคและวิธีการดังนี้

๑. ย่อยฟางและตอซังให้เป็นปุ๋ย หลังการเก็บเกี่ยว อย่าเผาฟางตอซัง หรือหญ้า เพราะจะเป็นการทำลายหน้าดินและจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน ควรปล่อยน้ำเข้านาให้ได้ระดับความลึก ๕ - ๑๐ ซม. แทน จากนั้นใช้น้ำหมัก หยดไปกับน้ำในอัตราไร่ละ ๑ ลิตร ปล่อยทิ้งไว้ประมาณ ๓ - ๗ วัน น้ำหมักจะกระตุ้นจุลินทรีย์ในดินให้ทำการย่อยฟาง สังเกตได้โดยเมื่อเหยียบฟางขึ้นดูจะพบว่าฟางเปียกยุ่ย กลายเป็นปุ๋ยอย่างดี นอกจากนี้ การหมักฟางยังให้ประโยชน์อีกหลายประการคือ ได้ปุ๋ยหมักอินทรีย์

ชีวภาพจากฟางข้าว ซึ่งช่วยปรับสภาพโครงสร้างดินให้ร่วนซุยและฟูขึ้น ทั้งยังช่วยเพิ่มจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน เมื่อฟางย่อยสลายดีแล้วก็สามารถทำเหือกหว่านหรือปักดำได้ทันที โดยไม่ต้องไถคราด ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายขึ้น ทั้งยังสามารถปรับค่าความเป็นกรด - ด่าง ในดินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการทำนาข้าวคือประมาณ pH 6.5

๒. ทบทำเหือก หลังจากฟางย่อยสลายดีแล้วหากมีน้ำขัง หรือมีความชื้นมากพอสามารถทบทำเหือกได้ทันที และควรคราดพื้นที่นาให้เสมอกัน จะทำให้สามารถควบคุมระดับน้ำได้ดี นอกจากนั้นยังสามารถควบคุมวัชพืชได้อีกด้วย ทำให้การงอกของต้นข้าวเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ สะดวกต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวผลผลิต ถ้าพื้นที่ไม่เรียบมีน้ำขัง อาจทำให้เมล็ดข้าวที่แช่น้ำเน่าเสียหายได้

๓. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับเพาะปลูก ก่อนการหว่าน หรือการปักดำควรนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่คัดไว้มาแช่หรือคลุกกับน้ำหมัก (ที่มีส่วนผสมของสมุนไพรที่มีฤทธิ์ในการขับไล่หรือกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช) หรือแช่หมักในน้ำเชื้อราไตรโคเดอร์มา ทั้งไว้ ๑-๒ คืน เมื่อนำไปหว่านจะช่วยในการป้องกันโรคพืชและแมลงศัตรูพืชรบกวน อีกทั้งยังทำให้อัตราการงอกสูงขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยให้ใช้เวลาในการเพาะต้นกล้าสั้นลง ต้นกล้าที่ได้สมบูรณ์แข็งแรงง่ายต่อการย้ายกล้า และสามารถฟื้นตัวได้เร็ว

๔. การหว่านกล้าและการดำนา หลังจากได้เมล็ดพันธุ์ที่คัดเลือกแล้วก็ทำการหว่านเมล็ดลงในแปลงเพาะที่เตรียมไว้โดยอาจแบ่งจากที่นา ๑ งาน เพื่อทำการตกกล้า การตกกล้าจะใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ๑ ถึงครึ่งต่อแปลงเพาะขนาด ๑ งาน จะได้ต้นกล้าที่นำไปปักดำในพื้นที่นาประมาณ ๕ ไร่ และเมื่อต้นกล้าเริ่มขึ้นควรให้น้ำหมัก ในปริมาณ ๑ ลิตรต่อ ๑ ไร่ หยอดไปกับน้ำหรือฉีดพ่นโดยผสมน้ำหมัก ๑ ลิตร ต่อน้ำ ๔๐๐ ลิตร เมื่อต้นกล้าอายุได้ประมาณ ๓๐ วัน ก็สามารถนำไปปักดำได้ โดยต้องตัดใบออกให้เหลือความยาวจากรากประมาณ ๒๐ ซม. เพื่อลดการคายน้ำทำให้ต้นข้าวฟื้นตัวเร็ว ในกรณีที่เป็นการหว่าน หลังจากทบทำเหือกเรียบร้อยแล้ว ใช้เมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้ประมาณ ๑ ถึงครึ่งต่อนา ๑ ไร่ การหว่านควรหว่านให้กระจายทั่วทั้งแปลง และไม่ควรใช้เมล็ดพันธุ์มากเกินไป เพราะจะทำให้ต้นข้าวขึ้นหนาแน่นส่งผลให้ต้นข้าวแคระแกรนและสิ้นเปลืองต้นทุนในการใส่ปุ๋ยเพิ่มมากขึ้น

๕. ให้อาหารดินเพื่อบำรุงดิน และเร่งจุลินทรีย์ในดิน หลังปักดำหรือหว่านเมล็ดแล้ว ๑๐-๑๕ วัน ควรให้ปุ๋ยหมักแห้งอินทรีย์ชีวภาพ และฉีดพ่นด้วยปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเพื่อเร่งราก และสร้างอาหารตามธรรมชาติให้เพียงพอต่อความต้องการของต้นกล้า โดยจุลินทรีย์ในดินจะช่วยย่อยดิน หวาย และสารอาหารในดินบ่อนให้แก่รากกล้า จะส่งผลให้รากลึกเร่งการแตกรากของข้าวได้มากขึ้น ทำให้ต้นข้าวแข็งแรง กอมีขนาดใหญ่ รากหาอาหารได้ดี มีภูมิต้านทานโรคและแมลงสูง เมื่อข้าวออกรวงเต็มที่ต้นจะไม่ล้มข้าวแตกกอได้มาก ทรงพุ่มตั้งตรงลำต้นแกร่ง เหนียว ใบแข็งแรงตั้งตรงรับแสงแดดได้ดี ทำให้สังเคราะห์แสง และปรุงอาหารได้ดี โดยสีของใบจะเป็นสีเขียวมวอล ไม่ใช่สีเขียวเข้มบ้ำใบเหมือนใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งสีของใบนี้จะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง และปริมาณของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

๖. บำรุงดินเร่งจุลินทรีย์ ก่อนข้าวตั้งท้อง ก่อนข้าวตั้งท้องประมาณ ๑๕ วัน ควรบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมักแห้งอินทรีย์ชีวภาพ และปุ๋ยน้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพกระตุ้นการทำงานของจุลินทรีย์ ในดินให้เร่งย่อยสลายและสำรองอาหารให้เพียงพอความต้องการของต้นข้าวในขณะตั้งท้อง และเมื่ออาหารเพียงพอต้นข้าวจะมีลำต้นอวบใหญ่ ปล้องยาวใหญ่พร้อมอุ้มท้อง และเมื่อข้าวตั้งท้องก็จะได้ข้าว ที่ท้องอวบยาว ส่งผลให้รวงยาวใหญ่ เมล็ดมีขนาดสม่ำเสมอ มีจำนวนเมล็ดมาก (๒๕๐-๓๕๐ เมล็ด ต่อ ๑ รวง) เมล็ดข้าวเต็มโครง (ไม่มีเมล็ดลีบ) เมล็ดใส (ไม่มีท้องไขปลา) รสชาติดี มีกลิ่นหอม น้ำหนักดี (ถึงละ ๑๑.๕ - ๑๒ กก.) ผลผลิตได้มาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาด ราคาสูง นอกจากทำให้ต้นข้าว แข็งแรงแล้วการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพยังช่วยฟื้นฟูดินให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ หลังจากเปลี่ยนมาทำนา แบบชีวภาพ โดยการไม่เผาฟางและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ โครงสร้างดินจะค่อย ๆ ดีขึ้น ดินดำร่วนซุย ค่าความเป็นกรด-ด่างมีความเหมาะสมมีอาหารพืชตามธรรมชาติเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากจุลินทรีย์ในดิน ทำงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ช่วยลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี จึงประหยัดต้นทุนได้มากขึ้น

ฐานอนุรักษ์พระแม่ธรณี

โครงสร้างดินดี ดินที่มีโครงสร้างดี มักจะมีลักษณะร่วนซุย อนุภาคเกาะกันหลวม ๆ มีปริมาณช่องว่างและความต่อเนื่องของช่องว่างในดินดี ทำให้มีการระบายน้ำและถ่ายเทอากาศได้ดี รากพืชสามารถงอกไชไปหาอาหารได้ง่าย โครงสร้างดินที่แข็งแรงถูกทำลายได้ยาก ก็จะทำให้ดิน ถูกชะล้างพังทลายได้ยากเช่นกัน

ดินเปรี้ยว หมายถึง ดินที่มีสภาพความเป็นกรดสูง ค่าความเป็นกรดต่าง หรือ ค่า pH ต่ำกว่า 7 ถือว่าดินมีสภาพเป็นกรด

วิธีแก้ ดินเปรี้ยว ปูนขาว ที่เราใช้กันอยู่โดยทั่วไปคือปูนผง เพื่อนเกษตรกร ส่วนใหญ่นำมาใช้ในการปรับปรุง ดินเปรี้ยวให้ปรับค่าสถานะเป็นต่างมากขึ้น เรียกว่าปรับสภาพกรด นั้นเองแปลงเกษตรที่ใช้สารเคมีมานานและปลูกพืชตัวเดียวซ้ำ ๆ ไม่มีการหมุนเวียนปลูกพืชอื่น จะทำให้ ดินในบริเวณนั้นมีเป็นกรดสูง ทำให้มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืช เพราะขาดธาตุแคลเซียมและ ฟอสฟอรัสในดินทำให้พืชที่เราปลูกแคระแกรน เราจึงต้องนำปูนขาวมาคลุกเคล้ากับดิน เพื่อให้ค่า pH ของดินให้เป็นกลางมีความเหมาะสมต่อการปลูกพืชได้มากขึ้น

การใส่อินทรีย์วัตถุ ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด ช่วยเพิ่มการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน ลดการสูญเสียธาตุอาหารจากการถูกชะล้าง และอินทรีย์วัตถุยังช่วยลดความเป็นพิษของ เหล็ก และอลูมิเนียมในดินด้วย

เพิ่มธาตุอาหาร การใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด ร่วมกับปุ๋ยเคมี ทั้งปุ๋ยไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ตามชนิดและปริมาณที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูก และฉีดพ่นด้วยฮอร์โมน หรือน้ำหมักชีวภาพ

การคลุมดิน ใช้วัสดุคลุมดิน เศษพืชหรือปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน เป็นการรักษา หน้าดิน ป้องกันการชะละลายหน้าดิน รักษาความชื้นในดิน และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

เลือกใช้ระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม เลือกระบบการปลูกพืชที่มีระบบรากลึก สลับกับรากตื้นเพื่อเป็นการนำเอาอาหารที่ถูกชะละลายลงในดินล่างมาใช้ปลูกพืชหมุนเวียนชนิดต่าง ๆ สลับกับพืชตระกูลถั่ว และการปลูกหญ้าแฝกล้อมรอบไม้ผล เพื่อดักเก็บตะกอนและรักษาความชื้นในดิน บริเวณรอบ ๆ ต้นไม้

ดินเค็ม (saline soil) หมายถึง ดินที่มีปริมาณเกลือที่ละลายอยู่ในสารละลายดิน มากเกินไปจนมีผล กระทบต่อการเจริญเติบโตและผลิตผลของพืช เนื่องจากทำให้พืชเกิดอาการขาดน้ำ และมีการสะสมไอออนที่เป็นพิษในพืชมากเกินไปจนทำให้เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชด้วย

ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดินเค็มก็คือ ทำให้ไม่สามารถปลูกพืชได้หรือได้ผลผลิตต่ำ พืชบางชนิดที่ปลูกได้ก็จะมีลักษณะบางอย่างเปลี่ยนแปลงไป เช่น ใบสีเข้มขึ้น มีสารพอกไขเคลือบ หนาขึ้นพืชบางชนิดใบไหม้ ต้นข้าวในแปลงดินเค็มจะมีการเจริญเติบโตไม่สม่ำเสมอ ต้นแคระแกรน ไม่แตกกอ ใบแสดงอาการเป็นขีดขาวและไหม้ตายในที่สุด อันตรายของความเค็มที่มีต่อพืชโดยตรง คือ ลดการดูดน้ำของพืช เพราะมีการเพิ่ม Osmotic pressure ของสารละลายในดินทำให้พืชแสดงอาการ

ขาดน้ำทำให้เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหาร เนื่องจากมีโซเดียมโบรอนคลอไรด์มากเกินไปทำให้ ธาตุบางชนิดเป็นพิษแก่พืช

วิธีแก้ดินเค็ม หาวสดุปรับปรุงดินบางชนิดมาใช้ เช่น ปูนขาว ยิปซัม แกลบ ใช้วัสดุคลุมดิน หรือพืชคลุมดิน ไม่ปล่อยให้หน้าดินว่าง จัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสม ควรปลูกพืช มากกว่า ๑ ชนิด โดยปลูกให้เหมาะสมกับช่วงฝน

ภายหลังจากการศึกษาดูงาน ผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนที่ยังไม่ได้รับพระราชทานหมวก ผ้าพันคอ และบัตรประจำตัวจิตอาสาพระราชทาน ได้เข้าร่วมพิธีรับพระราชทานหมวก ผ้าพันคอ และบัตรประจำตัวจิตอาสาพระราชทานต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ โดยในรุ่นที่ ๑ โดยมี พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ เป็นประธานมอบสิ่งของพระราชทาน เพื่อเป็นสัญลักษณ์และเครื่องแบบในการทำความดีด้วยหัวใจ และรุ่นที่ ๒ โดยมี พลตรี ศิริวุธ วัฒนาคำ เป็นประธานมอบสิ่งของพระราชทาน เพื่อเป็นสัญลักษณ์และเครื่องแบบในการทำความดีด้วยหัวใจ

๓. งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๓,๐๐๐ บาท (สามพันบาทถ้วน)

๔. การประเมินผลโครงการ

๔.๑ ด้านวิทยากร

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านวิทยากรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๘๓ คือ อยู่ในระดับ ดีมาก หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗๗

๔.๒ ด้านเนื้อหาวิชา

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านเนื้อหาวิชาในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๗๒ คือ อยู่ในระดับ ดีมาก หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๔.๕๑

๔.๓ ด้านการบริหารจัดการโครงการ

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการโครงการในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๘๐ คือ อยู่ในระดับ ดีมาก หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๔

๔.๔ ด้านความพึงพอใจในการจัดโครงการในภาพรวม

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นด้านความพึงพอใจ ดังนี้
๔.๔.๑ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจ ในการจัดโครงการครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๔๐ โดยมีเหตุผลดังนี้

- (๑) ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน
- (๒) ได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
- (๓) สถานที่จัดโครงการมีความเหมาะสม

๔.๔.๒ ผู้เข้าร่วมโครงการไม่พึงพอใจ ในการจัดโครงการครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๐

๔.๕ ด้านความคุ้มค่าในการจัดโครงการ

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นด้านความคุ้มค่า ดังนี้
๔.๕.๑ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเห็นว่า การจัดโครงการมีความคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๔๐ โดยมีเหตุผลดังนี้

- (๑) ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน
- (๒) ได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
- (๓) สถานที่จัดโครงการมีความเหมาะสม

๔.๕.๒ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเห็นว่า การจัดโครงการไม่คุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๐ โดยมีเหตุผล คือ ไม่สามารถนำความรู้มาปรับใช้กับการทำงานได้โดยตรง แต่สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๔.๖ สรุปผลการสังเกตการณ์การฝึกอบรม

จากการสังเกตการณ์การฝึกอบรม และการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สรุปได้ ดังนี้

๔.๖.๑ ด้านเนื้อหาวิชา : ได้รับความรู้และแนวความคิดที่สามารถนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติงาน เช่น หลักความพอเพียง ความพอประมาณและความมีเหตุผล

๔.๖.๒ ด้านเทคนิคการสอน : วิทยากรที่มาให้ความรู้ เป็นทหารจากศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) ที่ได้รับการฝึกฝนทั้งด้านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ จึงนับว่าเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ และการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มาลงพื้นที่จริงทำให้สามารถเห็นภาพได้ดียิ่งขึ้น

๔.๖.๓ ด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม : กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ และประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นบุคลากรรุ่นใหม่ที่ควรได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและขยายผลสู่สังคม และเรียนรู้การพึ่งพาตนเองได้ในสถานการณ์วิกฤติโดยเน้นการลงมือปฏิบัติและการเผชิญสถานการณ์วิกฤติ

๕. ผลการวิเคราะห์ที่เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

จากการจัดโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานภายในสำนัก/กลุ่มงาน ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

๕.๑ ได้ส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการศึกษาดูงานไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานได้

๕.๒ ได้สร้างความตระหนักรู้ให้กับบุคลากร และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามคุณธรรม ๕ ประการ เรื่อง ความพอเพียง

ดังนั้น จึงเห็นควรให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างความความรู้ ความเข้าใจ และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและการดำเนินชีวิตอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีงบประมาณต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายเจษฎา ชำนาญปักษ์)

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล

ทราบ

ป. ๙๙

เจ้าของเรื่อง : นายฉัตรชัย ธนาวิชญกุล
นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

(นางปณณิดา สัททันไตรภพ)

เลขาธิการวุฒิสภา

13 ธ.ค. 2567

.....ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ

รายงานสรุปโครงการส่งเสริมการปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานสรุปผล

โครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รุ่นที่ ๑ ในวันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา

รุ่นที่ ๒ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา

ณ ศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) กรุงเทพมหานคร

ตามที่เลขาธิการวุฒิสภาได้อนุมัติให้สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลดำเนินการจัดโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งออกเป็น ๒ รุ่น ประกอบด้วย รุ่นที่ ๑ ในวันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา และรุ่นที่ ๒ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๑๒ คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ในเรื่องของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีต่อประชาชนชาวไทย รวมถึงเสริมสร้างจิตสำนึกของการเป็นผู้ให้ และเป็นผู้มีจิตอาสาเพื่อสังคมและประชาชน และเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการองค์การให้เกิดความสมดุลทั้งด้านคุณภาพและคุณธรรม และอนุมัติประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดโครงการดังกล่าว จำนวน ๓,๐๐๐ บาท (สามพันบาทถ้วน) โดยมีรูปแบบกิจกรรม (ตามกำหนดการ) ดังนี้

๑. รับฟังบรรยายและศึกษาดูงานด้านการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๓ กลุ่ม ดังนี้

- กิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติ กลุ่มที่ ก การพึ่งพาตนเอง : ทำน้ายาอเนกประสงค์/คนรักสุขภาพ/ทำอาหาร

- กิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติ กลุ่มที่ ข วิถีชาวบ้าน : บ้านดิน/วิถีชีวิตเกษตรกร

- กิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติ กลุ่มที่ ค โคก หนอง นา : ดำนา/ปลูกต้นไม้ (หมั่นดิน,แห้งขาม น้ำขาม)

๒. พิธีเข้ารับรับสิ่งของพระราชทาน (หมวก และผ้าพันคอจิตอาสา)ต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ โดยมี พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ เป็นประธานมอบสิ่งของพระราชทาน

บัดนี้ การจัดโครงการดังกล่าวได้เสร็จสิ้นแล้ว สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลจึงได้จัดทำรายงานผลการดำเนินการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

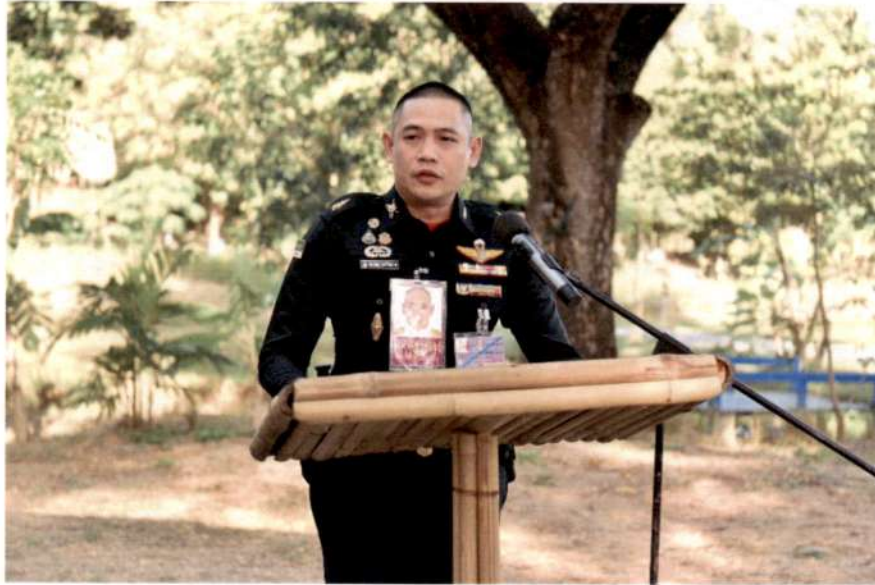
๑.๑ ผลผลิต

บุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๗๕ ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

๑.๒ ผลลัพธ์

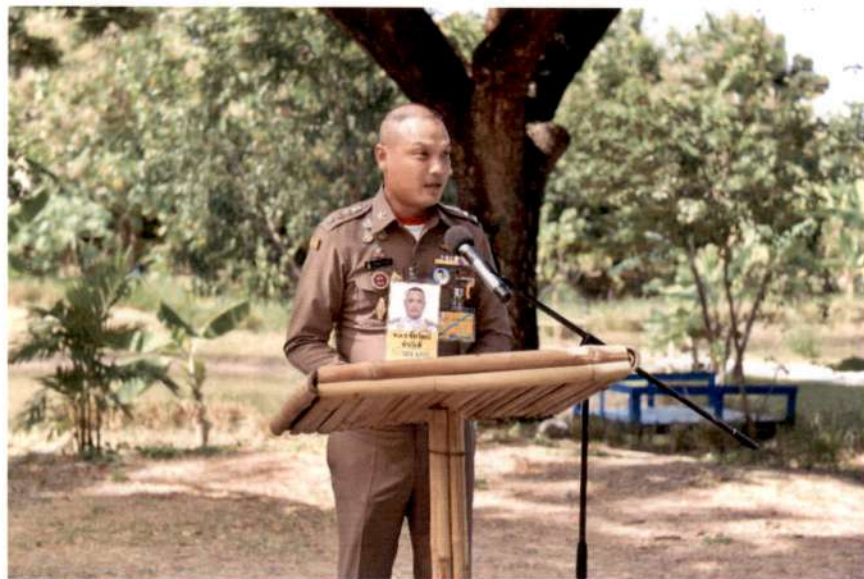
ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและการดำเนินชีวิต คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๗๕

๒. เนื้อหาวิชา มีสาระสำคัญ ดังนี้
การบรรยายและศึกษาดูงานด้านการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พันตรี พัชรพันธุ์ พงศ์พันธุ์งาม

ผู้แทน ผบ.ศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมโครงการ รุ่นที่ ๑

พันตำรวจเอก ชัยวัฒน์ ขำกักดี

ผู้แทน ผบ.ศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมโครงการ รุ่นที่ ๒

ความเป็นมาของศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธานที่จะสืบสาน รักษาและต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริต่าง ๆ ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้ประชาชน และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า พระองค์ฯ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้จัดตั้ง โรงเรียนจิตอาสาพระราชทานขึ้น เพื่อฝึกอบรมจิตอาสา ๙๐๔ ให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปขยายผล ต่อยอด ปฏิบัติงานเป็นจิตอาสา ๙๐๔ ให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

พระองค์ฯ ได้พระราชทานพื้นที่กว่า ๒๐๕ ไร่ ในเขตพระราชฐานในพระองค์ (บางเขน) ซึ่งเป็นที่ตั้งของกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภที่ ๑๑ มหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ มีที่ตั้งอยู่ในใจกลางกรุงเทพมหานคร การขนส่งสาธารณะที่สะดวก และอยู่ในย่านเศรษฐกิจ จัดตั้งเป็น ศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ภาคปฏิบัติในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่และฝึกแก้ไข ปัญหาภัยเกิดสาธารณภัย สำหรับข้าราชการบริพารและครอบครัว รวมทั้งจิตอาสา ๙๐๔ ประชาชน และนักเรียนผู้สนใจเข้ารับการฝึกอบรมอีกด้วย

กิจกรรมการฝึกปฏิบัติและดูงานแบ่งเป็น ๓ ส่วนหลัก ประกอบด้วย

กิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติ กลุ่มที่ ก การพึ่งพาตนเอง

ฐานคนมีน้ำยา

เนื่องจากการดำเนินชีวิตภายใต้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน การหันมาพึ่งตัวเองให้มากขึ้น โดยการพยายามใช้ผลิตภัณฑ์ที่เราสามารถผลิตเองได้ เพื่อเป็นการลดรายจ่าย และเสริมรายได้ของครอบครัว โดยเฉพาะรายจ่ายสำหรับซื้อน้ำยา หรือสารทำความสะอาด เช่น สบู่ น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า หรือทำความสะอาดต่าง ๆ นั้น เป็นรูรั่วทางการเงินที่สำคัญ ซึ่งทำให้แต่ละบ้านต้องจ่ายเงินไปเป็นจำนวนไม่น้อย ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือนเราสามารถผลิตได้ด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น จึงถือเป็นทางเลือกแห่งวิถีการพึ่งตนเองที่ชาญฉลาดของครอบครัวยุคใหม่

องค์ความรู้หนึ่ง ที่ได้นำมาถ่ายทอดให้กับหลักสูตรการฝึกปฏิบัติและดูงาน เศรษฐกิจพอเพียง คือ การแปรรูปผลผลิตมาใช้เองในครัวเรือน เพื่อลดค่าใช้จ่ายอุดหนุนครัวเรือน โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เกิดจากธรรมชาติ และเป็นสิ่งแวดล้อม ทำได้ง่าย ใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เช่น ล้างจาน ซักผ้า ทำความสะอาดพื้น ล้างห้องน้ำ และล้างรถ เป็นต้น

วิธีการทำน้ำยาอเนกประสงค์

๑. นำ N70 จำนวน ๐.๕ กิโลกรัม ใส่ในภาชนะ (กะละมัง) จากนั้นกวน N70 โดยใช้ไม้พายกวนไปในทิศทางเดียวกัน จนมีลักษณะคล้ายเนื้อครีมสีขาวข้น

๒. ใส่เกลือ จำนวน ๕๐๐ กรัม ผสมจนเกลือละลายเป็นเนื้อเดียวกัน

๓. ใส่น้ำหมักสมุนไพรสเปรี้ยว จำนวน ๑.๕ ลิตร โดยค่อย ๆ เทผ่านตะแกรง เพื่อกรองเศษตะกอนในน้ำหมักจากสมุนไพร ระหว่างเทน้ำหมักให้ใช้ไม้พายกวนส่วนผสมให้เข้ากัน

๔. ใส่น้ำสะอาด จำนวน ๔ ลิตร ผสมส่วนผสมทั้งหมดให้เป็นเนื้อเดียวกัน หากส่วนผสมมีความเหลวเกินไป ให้ใส่เกลือ เนื่องจากเกลือจะทำให้เนื้อสารมีความข้น

๕. บรรจุใส่ภาชนะ

ฐานคนรักสุขภาพ

การได้ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนบ้านและชุมชนตามขั้นตอนวิถีพอเพียงที่ว่าด้วย “ทาน” นั้นช่วยให้เรามีมิตรและสังคมที่ดี ซึ่งถือได้ว่าเป็น “ภูมิคุ้มกันด้านสังคม” ผลการปฏิบัติตามวิถีพอเพียงและกลไกกรรมธรรมชาติ จึงนับได้ว่ามีความครบถ้วนตามองค์ประกอบของสุขภาพแบบองค์รวมและวิถีสุขภาพแบบพอเพียง โดยมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันหรืองานป้องกันที่แข็งแกร่ง ก่อนการแก้ไขหรือเยียวยารักษาวิถีแห่ง “จิต” เป็นนาย

- จิตเป็นนาย ด้วยการยึดอธิปไตย ไม่ขาดวินัย ให้ทาน มุ่งมั่นกตัญญู
- ยึดอธิปไตย คือการมีรากฐานแห่งความสำเร็จ ด้วยการกล่าวคำปฏิญาณตน การใส่หส โดยทั้งหมดจักไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ต้องประคองเกินไปไม่ให้หลุดภายใน และไม่ฟุ้งซ่านไปในภายนอก

- ไม่ขาดวินัย โดยเริ่มจากเท่า คือวางรองเท้าอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นการครองสติอย่างหนึ่ง

- ให้ทาน (Our loss is Our gain) ยิ่งให้ยิ่งได้มา ทานเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจและความโลภให้เบาบาง ช่วยสร้างสังคมที่เกื้อกูล

- มุ่งมั่นกตัญญู คือการตอบแทนคุณผู้ให้และคำจูนชีวิตเรา ด้วยการตอบแทนคุณแม่โพสพโดยกินอาหารให้หมดจาน ตอบแทนคุณแม่ธรณีด้วยการห่มดินและทำเกษตรอินทรีย์ ตอบแทนคุณแม่คงคาด้วยการอนุรักษ์น้ำ เป็นต้น

สมาธิบำบัด หรือเรียกอีกอย่างว่า “ธรรมโอสถ” เป็นสภาวะจิตเหนือกายเบื้องต้น ทำให้ความดันโลหิตลดลง แลกเปลี่ยนออกซิเจนได้มากขึ้น ส่งเสริมการสร้าง “สารสุข” ที่เอื้อโอกาสต่อการซ่อมแซมอวัยวะส่วนที่สึกหรอ ทำให้ฟื้นตัวจากความเจ็บไข้ และสร้างภูมิคุ้มกันภายในกายได้ดี การศึกษาพบว่านักกีฬาทำให้อัตราการเต้นของหัวใจช้าลงได้เพียง ๕๐-๖๐ ครั้ง/นาที แต่การทำสมาธิของพระสงฆ์ สามารถลดอัตราการเต้นของหัวใจได้ช้าได้ถึง ๓๐ ครั้ง/นาที ซึ่งทำให้การสึกหรอของร่างกายลดน้อยลงชะลอความแก่ ส่งเสริมให้มีอายุยืนยาวมากกว่าปกติ

หลวงปู่ฝั้น เป็นตัวอย่างของการใช้สมาธิบำบัดหรือธรรมโอสถ โดยในขณะที่ท่านป่วยด้วยไข้มาลาเรียและขาดแคลนยาขณะชดงค์อยู่ในป่าแถบอีสาน ท่านใช้การทำสมาธิรักษาโรคที่กำลังคุกคามอยู่ให้หายไปได้ ดังนั้นการมีสติเพื่อสร้างสมาธิจึงเป็นสิ่งที่ชาวพุทธปฏิบัติพึงกระทำควบคู่ไปกับการทำงานในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติ กลุ่มที่ ข วิถีชาวบ้าน

ฐานคนติดดิน

บ้านดิน เกิดจากภูมิปัญญา เป็นบ้านจากธรรมชาติ ที่สามารถหาวัสดุจากรอบข้างนำมาสร้างเป็นบ้าน อาจจะใช้ดิน ที่อยู่ข้างบ้านผสมกับแรงกาย ค่อย ๆ ลงแรงสร้าง จนกลายเป็นบ้านคุณภาพ โดยใช้แรงทุนเพียงเล็กน้อย บ้านดินนั้น จึงเหมาะสำหรับการลงแรงช่วยกันสร้าง อาจใช้เวลาว่างในช่วงวันหยุดมาร่วมด้วยช่วยกัน การทำบ้านดินหนึ่งหลัง ยังช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันให้อบอุ่นอีกด้วยเพราะคนสร้าง คือ แรงกายจากสมาชิกในบ้านนั่นเอง

ขั้นตอนในการก่อสร้างบ้านดิน อาจจะแตกต่างจากการก่อสร้างบ้านทั่วไป เนื่องจากบ้านดิน ไม่มีระบบโครงสร้าง ใช้กำแพงรับน้ำหนัก เพื่อให้การดำเนินการก่อสร้างกระชับ ทำได้รวดเร็ว ดังนี้

พื้นที่สำหรับปลูกบ้านดินควรเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง ไม่ใช่ทางน้ำไหลบ่า หากเป็นพื้นที่ถมดินใหม่ ควรถมทิ้งไว้ประมาณ ๑ ปี หรือผ่านช่วงฤดูฝนสัก ๑ ครั้ง การตากอิฐดิน ใช้เวลาประมาณ ๕ - ๗ วัน เมื่อตากอิฐได้ประมาณ ๒ - ๓ วัน ให้พลิกอิฐขึ้นตั้งทางด้านแนวนอนและทำการแต่งก้อนอิฐในช่วงเวลานี้ เพราะจะมีฝุ่นกระจายออกมาน้อย เมื่ออิฐแห้งสนิทดีแล้วควรนำอิฐมากองรวมกันไว้กลางบ้าน เพื่อความสะดวกและก่อกำแพงได้รวดเร็วและการขนย้ายควรทำเพียงครั้งเดียวจากบริเวณตากอิฐมาที่กลางบ้าน แต่อย่างไรก็ตาม ต้องทำรากฐานบ้านให้เสร็จและถมดินให้เรียบร้อยก่อนขนย้ายอิฐดินขึ้นมากองไว้ จากนั้น จึงเริ่มต้นทาสีกำแพงบ้าน ควรเริ่มด้านในบ้านก่อนเพราะภายในบ้านจะได้รับแสงแดดน้อยและอากาศถ่ายเทได้ไม่ดีเท่าบริเวณนอกบ้านทำให้สีแห้งช้า เมื่อฉาบสีด้านในบ้านเสร็จเรียบร้อย อาจจะเก็บรายละเอียดบริเวณ ขอบประตู-หน้าต่างอีกครั้ง แล้วฉาบสีพื้นบ้าน หรือปูกระเบื้องได้หากต้องการ ในส่วนของการเทพื้น หากเป็นพื้นดิน อาจจะเทพื้นทิ้งไว้หลังจากฉาบกำแพงบ้านเรียบร้อยแล้ว เพราะพื้นดินจะใช้เวลานานกว่าที่จะแห้งสนิท อาจใช้เวลาอย่างน้อย ๑ สัปดาห์ หากยังไม่ได้มุงหลังคา จะช่วยให้พื้นแห้งไวขึ้น ถ้าเป็นพื้นปูนสามารถเทพื้นหลังจากทาสีบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้วจะทำให้ไม่ต้องจัดการกับสีที่ฉาบและร่วงลงมามากนัก

ประโยชน์ของการอยู่บ้านดิน ประโยชน์ของการอยู่บ้านดินมีคุณสมบัติในการเป็นฉนวน บ้านดินสามารถรองรับภูมิอากาศหนาวจัด และร้อนจัดได้ดี โดยสามารถควบคุมอุณหภูมิ ระดับ ๒๔ - ๒๖ องศาเซลเซียส ได้ตลอดทั้งปี รวมถึงการดูดซึมความชื้นได้ดี ปกป้องบ้านจากความร้อน เนื่องจากอิฐดินเป็นตัวป้องกัน เพราะมีความหนาแน่นมากกว่าอิฐมวลเบา ทำให้แสงแดดที่มากกระทบแผ่รังสีความร้อนออกมาได้น้อยกว่าบ้านผนังชนิดอื่น ๆ

ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากวัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นดิน ที่มีอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ และแทบไม่ต้องใช้ปูนซีเมนต์ในการก่อสร้าง ทำให้ช่วยลดการระเบิดภูเขา เอาปูนซีเมนต์ รวมถึงการทำลายป่า ตัดต้นไม้มาใช้งาน ในจำนวนมาก เรียบง่าย ราคาถูก มีความแข็งแรง ทนทาน ลดปัญหาสุขภาพ ป้องกันปลวก ทนต่อไฟ และสร้างเองได้

ฐานการอนุรักษ์และพัฒนากระบือไทย

มีวัตถุประสงค์ พัฒนาพันธุ์กระบือให้มีลักษณะดีมีคุณภาพ เพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร อนุรักษ์สายพันธุ์กระบือบ้าน ส่งเสริมภูมิปัญญาไทยโดยใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ที่นำกระบือไทยใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรกรรม ต่อยอดการเลี้ยงกระบือสู่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมเพื่อทำให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมและการอนุรักษ์ ขยายพันธุ์กระบือไทยสู่สังคม

กิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติ กลุ่มที่ ค โคง หนอง นา

ฐานอนุรักษ์พระแม่โพสพ

การผลิตข้าวอินทรีย์เป็นระบบการผลิตทางการเกษตรที่เน้นเรื่องของธรรมชาติเป็นสำคัญ ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ การรักษาสมดุลธรรมชาติและการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ เพื่อการผลิตรายั่งยืน เช่น ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยการปลูกพืชหมุนเวียน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในไร่นาหรือจากแหล่งอื่น ควบคุมโรค แมลง และศัตรูศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานไม่ใช้สารเคมี การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมมีความต้านทานโดยธรรมชาติ ช่วยรักษาสมดุลของศัตรูธรรมชาติ การจัดการพืชดิน และน้ำ ให้ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของต้นข้าว เพื่อให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้ดี มีความสมบูรณ์แข็งแรงตามธรรมชาติ การจัดการสภาพแวดล้อมไม่ให้เหมาะสมต่อการระบาดของโรคแมลง และศัตรูศัตรูข้าว เป็นต้น การปฏิบัติเช่นนี้สามารถทำให้ต้นข้าวที่ปลูกให้ผลผลิตสูงในระดับที่น่าพอใจ โดยมีเทคนิคและวิธีการดังนี้

๑. ย่อยฟางและตอซังให้เป็นปุ๋ย หลังการเก็บเกี่ยว อย่าเผาฟางตอซัง หรือหญ้า เพราะจะเป็นการทำลายหน้าดินและจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน ควรปล่อยน้ำเข้านาให้ได้ระดับความลึก ๕ - ๑๐ ซม. แทน จากนั้นใช้น้ำหมัก หยดไปกับน้ำในอัตราไร่ละ ๑ ลิตร ปล่อยทิ้งไว้ประมาณ ๓ - ๗ วัน น้ำหมักจะกระตุ้นจุลินทรีย์ในดินให้ทำการย่อยฟาง สังเกตได้โดยเมื่อหยิบฟางขึ้นดูจะพบว่าฟางเปื่อยยุ่ยกลายเป็นปุ๋ยอย่างดี นอกจากนี้ การหมักฟางยังให้ประโยชน์อีกหลายประการคือ ได้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพจากฟางข้าว ซึ่งช่วยปรับสภาพโครงสร้างดินให้ร่วนซุยและฟูขึ้น ทั้งยังช่วยเพิ่มจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน เมื่อฟางย่อยสลายดีแล้วก็สามารถทำเทือกหว่านหรือปักดำได้ทันที โดยไม่ต้องไถคราด ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายขึ้น ทั้งยังสามารถปรับค่าความเป็นกรด - ด่าง ในดินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการทำนาข้าวคือประมาณ pH 6.5

๒. ทบทำเทือก หลังจากฟางย่อยสลายดีแล้วหากมีน้ำขัง หรือมีความชื้นมากพอสามารถทบทำเทือกได้ทันที และควรคราดพื้นที่นาให้เสมอกัน จะทำให้สามารถควบคุมระดับน้ำได้ดี นอกจากนั้นยังสามารถควบคุมวัชพืชได้อีกด้วย ทำให้การงอกของต้นข้าวเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ สะดวกต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวผลผลิต ถ้าพื้นที่ไม่เรียบมีน้ำขัง อาจทำให้เมล็ดข้าวที่แช่น้ำเน่าเสียหายได้

๓. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับเพาะปลูก ก่อนการหว่าน หรือการปักดำควรนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่คัดไว้มาแช่หรือคลุกกับน้ำหมัก (ที่มีส่วนผสมของสมุนไพรที่มีฤทธิ์ในการขับไล่หรือกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช) หรือแช่หมักในน้ำเชื้อราไตรโคเดอร์มา ทิ้งไว้ ๑-๒ คืน เมื่อนำไปหว่านจะช่วยในการป้องกันโรคพืชและแมลงศัตรูพืชรบกวน อีกทั้งยังทำให้อัตราการงอกสูงขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยให้ใช้เวลาในการเพาะต้นกล้าสั้นลง ต้นกล้าที่ได้สมบูรณ์แข็งแรงง่ายต่อการย้ายกล้า และสามารถฟื้นตัวได้เร็ว

๔. การหว่านกล้าและการดำนา หลังจากได้เมล็ดพันธุ์ที่คัดเลือกแล้วก็ทำการหว่านเมล็ดลงในแปลงเพาะที่เตรียมไว้โดยอาจแบ่งจากที่นา ๑ งาน เพื่อทำการตกกล้า การตกกล้าจะใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ๑ ถึงครึ่งต่อแปลงเพาะขนาด ๑ งาน จะได้ต้นกล้าที่นำไปปักดำในพื้นที่นาประมาณ ๕ ไร่ และเมื่อต้นกล้าเริ่มขึ้นควรให้น้ำหมัก ในปริมาณ ๑ ลิตรต่อ ๑ ไร่ หยอดไปกับน้ำหรือฉีดพ่นโดยผสมน้ำหมัก ๑ ลิตร ต่อน้ำ ๔๐๐ ลิตร เมื่อต้นกล้าอายุได้ประมาณ ๓๐ วัน ก็สามารถนำไปปักดำได้ โดยต้องตัดใบออกให้เหลือความยาวจากรากประมาณ ๒๐ ซม. เพื่อลดการคายน้ำทำให้ต้นข้าวฟื้นตัวเร็ว ในกรณีที่เป็นการหว่าน หลังจากทุบทำเทือกเรียบร้อยแล้ว ใช้เมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้ประมาณ ๑ ถึงครึ่ง ต่อนา ๑ ไร่ การหว่านควรหว่านให้กระจายทั่วทั้งแปลง และไม่ควรใช้เมล็ดพันธุ์มากเกินไป เพราะจะทำให้ต้นข้าวขึ้นหนาแน่นส่งผลให้ต้นข้าวแคะแกรนและสิ้นเปลืองต้นทุนในการใส่ปุ๋ยเพิ่มมากขึ้น

๕. ให้อาหารดินเพื่อบำรุงดิน และเร่งจุลินทรีย์ในดิน หลังปักดำหรือหว่านเมล็ดแล้ว ๑๐-๑๕ วัน ควรให้ปุ๋ยหมักแห้งอินทรีย์ชีวภาพ และฉีดพ่นด้วยปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเพื่อเร่งราก และสร้างอาหารตามธรรมชาติให้เพียงพอต่อความต้องการของต้นกล้า โดยจุลินทรีย์ในดินจะช่วยย่อยดิน ทลาย และสารอาหารในดินป้อนให้แก่รากกล้า จะส่งผลให้รากลึกเร่งการแตกรากของข้าวได้มากขึ้น ทำให้ต้นข้าวแข็งแรง กอมีขนาดใหญ่ รากหาอาหารได้ดี มีภูมิต้านทานโรคและแมลงสูง เมื่อข้าวออกรวงเต็มที่ ต้นจะไม่ล้มข้าวแตกกอได้มาก ทรงพุ่มตั้งตรงลำต้นแกร่ง เหนียว ใบแข็งแรงตั้งตรงรับแสงแดดได้ดี ทำให้สังเคราะห์แสง และปรุงอาหารได้ดี โดยสีของใบจะเป็นสีเขียวทึบ ไม่ใช่สีเขียวเข้มดำใบเหมือนใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งสีของใบนี้จะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง และปริมาณของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

๖. บำรุงดินเร่งจุลินทรีย์ ก่อนข้าวตั้งท้อง ก่อนข้าวตั้งท้องประมาณ ๑๕ วัน ควรบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมักแห้งอินทรีย์ชีวภาพ และปุ๋ยน้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพกระตุ้นการทำงานของจุลินทรีย์ในดินให้เร่งย่อยสลายและสำรองอาหารให้เพียงพอต่อความต้องการของต้นข้าวในขณะตั้งท้อง และเมื่ออาหารเพียงพอต้นข้าวจะมีลำต้นอวบใหญ่ ปล้องยาวใหญ่พร้อมอู่ท้อง และเมื่อข้าวตั้งท้องก็จะได้ข้าวที่ท้องอวบยาว ส่งผลให้รวงยาวใหญ่ เมล็ดมีขนาดสม่ำเสมอ มีจำนวนเมล็ดมาก (๒๕๐-๓๕๐ เมล็ด ต่อ ๑ รวง) เมล็ดข้าวเต็มโคร่ง (ไม่มีเมล็ดลีบ) เมล็ดใส (ไม่มีท้องไขปลา) รสชาติดี มีกลิ่นหอม น้ำหนักดี (ถึงละ ๑๑.๕ - ๑๒ กก.) ผลผลิตได้มาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาด ราคาสูง นอกจากทำให้ต้นข้าวแข็งแรงแล้วการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพยังช่วยฟื้นฟูดินให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ หลังจากเปลี่ยนมาทำนาแบบชีวภาพ โดยการไม่เผาฟางและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ โครงสร้างดินจะค่อย ๆ ดีขึ้น ดินดำร่วนซุย ค่าความเป็นกรด-ด่างมีความเหมาะสมมีอาหารพืชตามธรรมชาติเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากจุลินทรีย์ในดินทำงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ช่วยให้การใส่ปุ๋ยและสารเคมี จึงประหยัดต้นทุนได้มากขึ้น

ฐานอนุรักษ์พระแม่ธรณี

โครงสร้างดินดี ดินที่มีโครงสร้างดี มักจะมีลักษณะร่วนซุย อนุภาคเกาะกันหลวม ๆ มีปริมาณช่องว่างและความต่อเนื่องของช่องว่างในดินดี ทำให้มีการระบายน้ำและถ่ายเทอากาศได้ดี รากพืชสามารถขนไซ้ไปหาอาหารได้ง่าย โครงสร้างดินที่แข็งแรงถูกทำลายได้ยาก ก็จะทำให้ดินถูกชะล้างพังทลายได้ยากเช่นกัน

ดินเปรี้ยว หมายถึง ดินที่มีสภาพความเป็นกรดสูง ค่าความเป็นกรดต่าง หรือค่า pH ต่ำกว่า 7 ถือว่าดินมีสภาพเป็นกรด

วิธีแก้ ดินเปรี้ยว ปูนขาว ที่เราใช้กันอยู่โดยทั่วไปคือปูนผง เพื่อบดเศษกรวดส่วนใหญ่นำมาใช้ในการปรับปรุง ดินเปรี้ยวให้ปรับค่าสถานะเป็นด่างมากขึ้น เรียกว่าปรับสภาพกรดนั่นเองแปลงเกษตรที่ใช้สารเคมีมานานและปลูกพืชตัวเดียวซ้ำ ๆ ไม่มีการหมุนเวียนปลูกพืชอื่น จะทำให้ดินในบริเวณนั้นมีเป็นกรดสูง ทำให้มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืช เพราะขาดธาตุแคลเซียมและฟอสฟอรัสในดินทำให้พืชที่เราปลูกแคระแกรน เราจึงต้องนำปูนขาวมาคลุกเคล้ากับดิน เพื่อให้ค่า pH ของดินให้เป็นกลางมีความเหมาะสมต่อการปลูกพืชได้มากขึ้น

การใส่อินทรีย์วัตถุ ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด ช่วยเพิ่มการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน ลดการสูญเสียธาตุอาหารจากการถูกชะล้าง และอินทรีย์วัตถุยังช่วยลดความเป็นพิษของเหล็ก และอลูมิเนียมในดินด้วย

เพิ่มธาตุอาหาร การใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด ร่วมกับปุ๋ยเคมี ทั้งปุ๋ยไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ตามชนิดและปริมาณที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูก และฉีดพ่นด้วยฮอร์โมน หรือน้ำหมักชีวภาพ

การคลุมดิน ใช้วัสดุคลุมดิน เศษพืชหรือปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน เป็นการรักษาหน้าดิน ป้องกันการชะละลายหน้าดิน รักษาความชื้นในดิน และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

เลือกใช้ระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม เลือกระบบการปลูกพืชที่มีระบบรากลึก สลับกับรากตื้นเพื่อเป็นการนำเอาอาหารที่ถูกชะละลายลงในดินล่างมาใช้ปลูกพืชหมุนเวียนชนิดต่าง ๆ สลับกับพืชตระกูลถั่ว และการปลูกหญ้าแฝกล้อมรอบไม้ผล เพื่อดักเก็บตะกอนและรักษาความชื้นในดินบริเวณรอบ ๆ ต้นไม้

ดินเค็ม (saline soil) หมายถึง ดินที่มีปริมาณเกลือที่ละลายอยู่ในสารละลายดินมากเกินไปจนมีผล กระทบต่อการเจริญเติบโตและผลิตผลของพืช เนื่องจากทำให้พืชเกิดอาการขาดน้ำ และมีการสะสมไอออนที่เป็นพิษในพืชมากเกินไปนอกจากนี้ยังทำให้เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชด้วย

ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดินเค็มก็คือ ทำให้ไม่สามารถปลูกพืชได้หรือได้ผลผลิตต่ำ พืชบางชนิดที่ปลูกได้ก็จะมีลักษณะบางอย่างเปลี่ยนแปลงไป เช่น ใบสีเข้มขึ้น มีสารพวกไซเคิลอบหนาขึ้นพืชบางชนิดใบไหม้ ต้นข้าวในแปลงดินเค็มจะมีการเจริญเติบโตไม่สม่ำเสมอ ต้นแคระแกรน ไม่แตกกอ ใบแสดงอาการเป็นขีดขาวและไหม้ตายในที่สุด อันตรายของความเค็มที่มีต่อพืชโดยตรง คือลดการดูดน้ำของพืช เพราะมีการเพิ่ม Osmotic pressure ของสารละลายในดินทำให้พืชแสดงอาการขาดน้ำทำให้เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหาร เนื่องจากมีโซเดียมโบรอนคลอไรด์มากเกินไปทำให้ธาตุบางชนิดเป็นพิษแก่พืช

วิธีแก้ดินเค็ม หาวัสดุปรับปรุงดินบางชนิดมาใช้ เช่น ปูนขาว ยิปซัม แกลบ ใช้วัสดุคลุมดิน หรือพืชคลุมดิน ไม่ปล่อยให้หน้าดินว่าง จัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสม ควรปลูกพืชมากกว่า ๑ ชนิด โดยปลูกให้เหมาะสมกับช่วงฝน

ภายหลังจากการศึกษาดูงาน ผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนที่ยังไม่ได้รับพระราชทานหมวก ผ้าพันคอ และบัตรประจำตัวจิตอาสาพระราชทาน ได้เข้าร่วมพิธีรับพระราชทานหมวก ผ้าพันคอ และบัตรประจำตัวจิตอาสาพระราชทานต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ โดยในรุ่นที่ ๑ โดยมี พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ เป็นประธานมอบสิ่งของพระราชทาน เพื่อเป็นสัญลักษณ์และรูปแบบในการทำความดีด้วยหัวใจ และรุ่นที่ ๒ โดยมี พลตรี ศิริวุธ วัฒนาค้าง เป็นประธานมอบสิ่งของพระราชทาน เพื่อเป็นสัญลักษณ์และรูปแบบในการทำความดีด้วยหัวใจ

๓. งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๓,๐๐๐ บาท (สามพันบาทถ้วน)

๔. การประเมินผลโครงการ

๔.๑ ด้านวิทยากร

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านวิทยากรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๘๓ คือ อยู่ในระดับ ดีมาก หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗๗

๔.๒ ด้านเนื้อหาวิชา

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านเนื้อหาวิชาในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๗๒ คือ อยู่ในระดับ ดีมาก หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๔.๕๑

๔.๓ ด้านการบริหารจัดการโครงการ

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการโครงการในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๘๐ คือ อยู่ในระดับ ดีมาก หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๔

๔.๔ ด้านความพึงพอใจในการจัดโครงการในภาพรวม

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นด้านความพึงพอใจ ดังนี้
๔.๔.๑ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจ ในการจัดโครงการครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๔๐ โดยมีเหตุผลดังนี้

(๑) ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

(๒) ได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

(๓) สถานที่จัดโครงการมีความเหมาะสม

๔.๔.๒ ผู้เข้าร่วมโครงการไม่พึงพอใจ ในการจัดโครงการครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๐

๔.๕ ด้านความคุ้มค่าในการจัดโครงการ

จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นด้านความคุ้มค่า ดังนี้

๔.๕.๑ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเห็นว่า การจัดโครงการมีความคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๔๐ โดยมีเหตุผลดังนี้

(๑) ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

(๒) ได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

(๓) สถานที่จัดโครงการมีความเหมาะสม

๔.๕.๒ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเห็นว่า การจัดโครงการไม่คุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๐ โดยมีเหตุผล คือ ไม่สามารถนำความรู้มาปรับใช้กับการทำงานได้โดยตรง แต่สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๔.๖ สรุปผลการสังเกตการณ์การฝึกอบรม

จากการสังเกตการณ์การฝึกอบรม และการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สรุปได้ ดังนี้

๔.๖.๑ ด้านเนื้อหาวิชา : ได้รับความรู้และแนวความคิดที่สามารถนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติงาน เช่น หลักความพอเพียง ความพอประมาณและความมีเหตุผล

๔.๖.๒ ด้านเทคนิคการสอน : วิทยากรที่มาให้ความรู้ เป็นทหารจากศูนย์ฝึกโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) ที่ได้รับการฝึกฝนทั้งด้านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ จึงนับว่าเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ และการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มาลงพื้นที่จริงทำให้สามารถเห็นภาพได้ดียิ่งขึ้น

๔.๖.๓ ด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม : กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ และประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นบุคลากรรุ่นใหม่ที่ควรได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ รวมถึงสร้างความภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาวิถีชาวไทยเพื่อสืบทอดต่อกันมาตามบริบทของภูมิสังคมที่ต่างกัน เข้าใจเป้าหมายของจิตอาสาสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและขยายผลสู่สังคม สามารถพัฒนาตนเองเป็นเมืองที่ต้อนรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม สามารถทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเรียนรู้พึ่งพาตนเองได้ในสถานการณ์วิกฤติโดยเน้นการลงมือปฏิบัติและการเผชิญสถานการณ์วิกฤติ

๕. ปัญหาและอุปสรรค

โครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลา เนื่องจากมีกิจกรรมที่หลากหลายทำให้ไม่สามารถเข้ารับฟังความรู้จากทุกฐานภายในโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ (บางเขน) ได้ ทำให้เนื้อหาและหัวข้อบางอย่างอาจไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ รวมทั้งข้อจำกัดด้านสถานที่ ที่สามารถรองรับผู้เข้าร่วมได้เพียงรุ่นละ ๑๒๐ คน ทำให้ไม่สามารถรองรับบุคลากรที่สนใจเพิ่มเติมได้อีก

๖. ข้อเสนอแนะ

จากการจัดโครงการในครั้งนี้ เห็นควรขยายผลไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่น เพื่อเป็นการขยายผลให้ครอบคลุมบุคลากรทุกระดับของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๗. ผลการวิเคราะห์ที่เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

จากการจัดโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานภายในสำนัก/กลุ่มงาน ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

๗.๑ ได้ส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการศึกษาดูงานไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานได้

๗.๒ ได้สร้างความตระหนักรู้ให้กับบุคลากร เพื่อส่งเสริมให้ปฏิบัติตามคุณธรรม ๕ ประการ เรื่อง ความพอเพียง

ดังนั้น จึงเห็นควรให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างความความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและการดำเนินชีวิตอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีงบประมาณต่อไป

นายฉัตรชัย ธนาวิศิษฐกุล

นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

ผู้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ

ประมวลภาพ
โครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

